

Histo-visie

Bronnen:

F.W. Schmidt, *Te laate genodigt of in't geheel vergeeten. De positie van Hasselt en Steenwijk binnen het bestuur van het gewest Overijssel 1621-1795* (Kampen 2001) 85-96.

HCO, toegangsnummer 1365.1, inv.nr. 703. Secretaris Beeckman bewoonde in het derde kwartier twee – waarschijnlijk in de Ridderstraat gelegen – huizen. In 1628 betaalde hij 6 gulden aan vuurstedengeld.

In Amerika wordt Beekman zonder c. geschreven. In de Republiek is de spelling Beeckman. Zelf ondertekende Willem met Willem Beeckman.

R. Shorto, *Nieuw Amsterdam. Eiland in het Hart van de Wereld* (Amsterdam 2004) 207 en 208.

M. Janssen, *Liefde in de Lage Landen: Een portret van Nederland in vijftien huwelijken* (Amsterdam 2020) 48-58.

M. Pruijs, *Amsterdam Nieuw-Amsterdam 1609-2009* (Naarden 2009) 44. Een beverhuid bracht toen gemiddeld 6 à 7 gulden op. De vracht vertegenwoordigde dus een aanzienlijke waarde.

Aitken, *Distinguished families*, 3.

Willem Beeckman I

Inleiding

Willem Beeckman is in Hasselt geboren. Zijn beide grootvaders waren vooraanstaande theologen. Zo genoot Gerard – zijn in 1558 in Keulen geboren grootvader van vaders kant – internationaal aanzien.

De met Agnes Stunning getrouwde Gerard Beeckman had vijf kinderen. De jongste, de in 1585 ook in Keulen geboren Hendrick werd in 1623 stadssecretaris van Hasselt.. Zijn aanstelling is nogal opmerkelijk want hij had geen juridische opleiding genoten. Mogelijk heeft hij geprofitteerd van het aanzien van zijn schoonvader. In 1621 was hij namelijk in Zutphen getrouwd met Maria, dochter van de in 1640 gestorven Willem Baudartius. Als predikant leverde hij een belangrijke bijdrage aan de Statenvertaling. Hij was vanwege zijn kennis van het Hebreeuws één van drie vertalers van het oude testament. Baudartius was een fervente contra remonstrant.

Hendrick Beeckman

Hendrick werd stadssecretaris in een nogal turbulente periode. Het Twaalfjarig Bestand was net geëindigd en de Spanjaarden bleven vanuit Oost-Overijssel een voortdurende bedreiging vormen.

Bovendien lag Hasselt samen met Steenwijk met de Staten van Overijssel overhoop. Beide kleine steden waren van mening dat ze naar verhouding meer belasting betaalden dan de drie hoofdsteden. Bovendien werden aan hen rechten onthouden die wel verleend werden aan burgers van Deventer, Zwolle en Kampen, zoals het jachtrecht. De conflicten liepen zo hoog op dat Hasselt en Steenwijk 'burgerlijk ongehoorzaam' werden. Ze vaardigden een eigen jachtplakkaat uit en weigerden belastingen af te dragen. Dit leidde tot gijzeling van een burgemeester van Hasselt en de stadssecretaris van Steenwijk [zie hiervoor 21.2]

Nog een ander conflict diende zich aan. Hasselt meende bij het aanstellen van een nieuwe schout over het benoemingsrecht te beschikken. Daarmee kwam men in botsing met de Staten die eigenmachtig al een nieuwe schout hadden aangesteld.

Mogelijk dat deze heftige twisten met het landschap ertoe geleid hebben dat Hendrick in 1629 solliciteerde naar de functie van 'commies van de oorlogsmunitie' in de onlangs op de Spanjaarden veroverde stad Wezel. Het paste beter bij zijn oude beroep van buskruitfabrikant. Hij werd aangenomen en het in het derde kwartier wonende gezin verhuisde naar Wezel. Een jaar later overleed zijn vrouw Maria. Twaalf jaar later volgde Hendrick zelf.

Willem Beeckman

Willem is op 28 april 1623 in Hasselt geboren. We weten weinig van zijn jeugd. Een deel heeft hij in Hasselt doorgebracht en een deel in Zutphen, waar hij opgenomen zou zijn in de huishouding

van zijn grootvader of in die van de in Almen wonende zuster van zijn moeder. Ongetwijfeld zal hij in zijn jeugd de Latijnse school in Zutphen hebben bezocht.

Latijns school in Zutphen. [Gebouw rechts met het torentje]

Al op jonge leeftijd trad hij in dienst van de WIC. Hij werd uitgezonden naar de toen nog vrij jonge kolonie Nieuw-Amsterdam. Geheel onbemiddeld bleek hij toen al niet te zijn. Op 27 mei 1647 arriveerde hij er met de 600 ton metende *Prinses Amelia*. Aan boord bevond zich ook de nieuwe gouverneur Peter Stuyvesant. De overtocht duurde lang omdat Stuyvesant eerst nog Curaçao wilde aandoen om 200.000 pond rood verfhout te laden. Maar op zich verliep de tocht voorspoedig. Kapitein Bol kon toen nog niet bevroeden dat dit de op een na laatste reis van zijn schip zou zijn. Drie maanden later – na in Nieuw-Amsterdam ook nog 14.000 bevervellen geladen te hebben – zette hij met de *Amelia* weer koers naar de Republiek. Deze reis verliep namelijk minder fortuinlijk. Het schip zonk voor de kust van Wales. Aan boord bevonden zich 107 personen waaronder een aantal soldaten. Slechts 21 van opvarenden konden worden gered.

Peter Stuyvesant had als opdracht meegekregen om in de kolonie orde op zaken te stellen.

De vorige gouverneur Willem Kieft was in conflict met de indianen geraakt. Hij had van hen geëist dat zij net als alle andere bewoners van de kolonie belasting

zouden gaan betalen. De eis was in een drama geëindigd. De autochtone bevolking was in opstand gekomen en was overgegaan tot het afbranden van talloze boerderijen. Kieft was niet in staat gebleken de rust te herstellen. Integendeel, hij slaagde er alleen maar in meer olie op het vuur te gooien.

De nieuwe gouverneur moest dus de orde in de kolonie

herstellen. Zelfverzekerd stapte hij op die 27 mei van boord. Kanonschoten verwelkomden hem. Op de kade stond niet alleen de toegestroomde bevolking, maar ook een erewachter. Ze zagen een met het rechterbeen trekkende man van de loopplank komen. Om te imponeren had hij zich volledig uitgedost. Hij betrad de kade ‘als een haan in vol ornaat’, zo omschreef een ooggetuige zijn aankomst. In zijn kielzog stapte ook Willem Beeckman aan wal.

De nieuwe gouverneur gaf direct al zijn visitekaartje af. Op de eerste bijeenkomst met vertegenwoordigers van de gemeenschap hield hij demonstratief zijn hoed op, terwijl de anderen uit eerbied deze hadden afgedaan. Direct werd duidelijk wie het voor het zeggen zou hebben. Bovendien werd kort na zijn aankomst duidelijk dat de nieuwe machthebber recht in de leer was. De zondagsheiligende strikt te worden nageleefd. Uitspattingen op welk gebied dan ook werden door hem verboden. Het alcoholmisbruik werd aan banden gelegd.

Na deze wisseling van de wacht kon de voormalige gouverneur Kieft naar de Republiek vertrekken. Ongelukkig genoeg stapte hij daarbij aan boord van de *Prinses Amelia*. Hij was één van de 86 slachtoffers die de schipbreuk niet wist te overleven.

Peter Stuyvesant